

Cauza C-195/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

27 martie 2023

Instanța de trimitere:

tribunal du travail francophone de Bruxelles (Tribunalul pentru Litigii de Muncă francofon, Belgia)

Data deciziei de trimitere:

13 martie 2023

Reclamant:

GI

Pârâtă:

Partena, assurances sociales pour travailleurs indépendants ASBL

---

1. Obiectul și datele litigiului:

- 1 GI, funcționar la Comisia Europeană, desfășoară din anul 2015 activități didactice complementare, pentru maximum 20 de ore de curs pe an.
- 2 Prin scrisoarea din 4 iulie 2018, Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Institutul Național de Asigurări Sociale pentru Lucrători Independenți) (prescurtat „INASTI”) i-a amintit lui GI că, în calitatea sa de profesor, desfășura o activitate independentă și l-a invitat să se afilieze în această calitate la casa de asigurări sociale pe care o va alege.
- 3 GI s-a afiliat la casa Partena și a plătit contribuțiile sociale.
- 4 La 15 martie 2022, GI a contestat supunerea sa la sistemul belgian de asigurări sociale pentru lucrători independenți și a solicitat Partena să îi ramburseze contribuțiile sociale plătite, în valoare totală de 3 242,09 euro.
- 5 La 13 octombrie 2022, GI a sesizat tribunal du travail (Tribunalul pentru Litigii de Muncă), instanța de trimitere.

2. Dispozițiile în cauză:

A. *Tratatul privind Uniunea Europeană*

6 Articolul 4 alineatul (3) TUE prevede:

„În temeiul principiului cooperării loiale, Uniunea și statele membre se respectă și se ajută reciproc în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate.

Statele membre adoptă orice măsură generală sau specială pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor care decurg din tratate sau care rezultă din actele instituțiilor Uniunii.

Statele membre facilitează îndeplinirea de către Uniune a misiunii sale și se abțin de la orice măsură care ar putea pune în pericol realizarea obiectivelor Uniunii”.

B. *Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene (JO 2010, C 83, p. 266)*

7 Articolul 12 prevede:

„În condițiile și respectând procedura stabilită de Parlamentul European și de Consiliu, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea instituțiilor în cauză, toate indemnizațiile, salariile și retribuițiile plătite de Uniune funcționarilor și altor agenți ai acesteia sunt impozitate de aceasta.

Sunt scutite de impozite naționale indemnizațiile, salariile și retribuițiile plătite de Uniune propriilor funcționari și agenți”.

8 Articolul 14 prevede:

„Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea instituțiilor în cauză, stabilesc regimul prestațiilor sociale aplicabile funcționarilor și altor agenți ai Uniunii”.

3. Argumentele părților:

A. *GI*

9 GI susține în esență că obligația de a fi supus statutului social al lucrătorilor independenți este contrară principiului unicității sistemului de securitate socială aplicabil funcționarilor instituțiilor europene, articolului 4 alineatul (3) TUE și principiului cooperării loiale în măsura în care constituie un obstacol, de natură să descurajeze desfășurarea unei activități profesionale în cadrul unei instituții a Uniunii Europene.

B. Partena

- 10 În opinia INASTI, GI corespunde definiției de lucrător independent pentru activitatea sa didactică și, prin urmare, trebuie să fie afiliat la o casă de asigurări sociale pentru lucrători independenți și să plătească contribuții sociale.

4. Aprecierea tribunal [Tribunalului]:

- 11 Întrucât GI este funcționar european, trebuie să se țină seama de articolele 12 și 14 din Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene.
- 12 În Hotărârea din 10 mai 2017, Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355, Curtea de Justiție a indicat următoarele:

„36 [...] funcționarii Uniunii sunt supuși unui sistem de securitate socială comun instituțiilor Uniunii, care este instituit, conform articolului 14 din protocol, de Parlamentul European și de Consiliu, prin regulamente, în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea instituțiilor.

[...]

41 Prin analogie cu articolul 12 din protocol, care instituie, în ceea ce îi privește pe funcționarii Uniunii, o impozitare uniformă în favoarea acestora a indemnizațiilor, salariilor și retribuiților plătite de aceasta și prevede, în consecință, o scutire de la impozitele naționale a acestor sume, articolul 14 din protocolul menționat, în măsura în care atribuie instituțiilor Uniunii competența de a stabili regimul prestațiilor sociale aplicabile funcționarilor lor, trebuie considerat că implică scoaterea de sub competența statelor membre a obligației de afiliere a funcționarilor Uniunii la un sistem național de securitate socială și a obligației acestor funcționari de a contribui la finanțarea unui astfel de sistem.

[...]

44 Din considerațiile care precedă reiese că **Uniunea este, cu excluderea statelor membre, singura competentă să stabilească normele aplicabile funcționarilor Uniunii în ceea ce privește obligațiile lor în materie de securitate socială.**

45 Prin urmare, astfel cum a subliniat domnul avocat general la punctul 76 din concluziile sale, **articolul 14 din protocol și dispozițiile din statut în materie de securitate socială a funcționarilor Uniunii îndeplinesc, în ceea ce îi privește pe aceștia din urmă, o funcție analogă celei a articolului 13 din Regulamentul nr. 1408/71 și a articolului 11 din Regulamentul nr. 883/2004, care constă în interzicerea obligării funcționarilor Uniunii să contribuie la sisteme diferite în această materie.**

46 O reglementare națională cum este cea în discuție în cauza principală, care grevează veniturile unui funcționar al Uniunii de contribuții și prelevări sociale afectate în mod specific finanțării sistemelor de securitate socială ale statului membru în cauză încalcă, așadar, competența exclusivă atribuită Uniunii atât de articolul 14 din protocol, cât și de dispozițiile pertinente din statut, în special cele care stabilesc contribuțiile obligatorii ale funcționarilor Uniunii la finanțarea unui sistem de securitate socială.

[...]

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Articolul 14 din Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene, anexat la Tratatul UE, FUE și CEEA, precum și dispozițiile din Statutul funcționarilor Uniunii Europene referitoare la sistemul de securitate socială comun instituțiilor Uniunii trebuie interpretate în sensul că se opun unei legislații naționale, cum este cea în discuție în litigiul principal, care prevede ca veniturile funciare realizate într- un stat membru de un funcționar al Uniunii Europene, care are domiciliul fiscal în acest stat membru, să fie supuse la plata unor contribuții și prelevări sociale care sunt afectate finanțării sistemului de securitate socială al aceluiași stat membru”. (sublinierea tribunalului)

- 13 Astfel, sistemul de securitate socială al funcționarilor Uniunii Europene este un sistem comun pentru care Uniunea dispune de competență exclusivă.
- 14 Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială consacră principiul unicității legislației aplicabile.
- 15 Totuși, având în vedere jurisprudența Curții de Justiție, Regulamentul (CE) nr. 883/2004, în special articolul 11 alineatul (1) din acesta referitor la principiul unicității, nu se aplică funcționarilor Uniunii Europene (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 decembrie 2004, My, C- 293/03, EU:C:2004:821, și Hotărârea din 10 mai 2017, Lobkowicz, C- 690/15, EU:C:2017:355).
- 16 Cu toate acestea, se ridică problema dacă un asemenea principiu se poate aplica prin analogie funcționarilor Uniunii Europene. În Hotărârea din 10 mai 2017, Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355, Curtea de Justiție pare să răspundă afirmativ, însă întrebarea preliminară se referea la venituri funciare, iar nu la venituri din alte activități decât cele legate de statutul de funcționar european, ceea ce nu corespunde situației lui GI, care desfășoară o altă activitate profesională.
- 17 Pe de altă parte, în numele principiului cooperării loiale, consacrat la articolul 14 alineatul (3) TUE, Curtea de Justiție a înlăturat dispozițiile naționale ale unui stat membru în materie de securitate socială, considerând că aceste dispoziții pot împiedica și, prin urmare, descuraja desfășurarea unei activități profesionale în cadrul instituțiilor Uniunii Europene.

- 18 În Hotărârea din 10 septembrie 2015, Wojciechowski, C- 408/14, EU:C:2015:591, Curtea a indicat:

„44 Astfel, o asemenea reglementare poate să descurajeze un lucrător care a dobândit o anumită vechime în temeiul sistemului de pensii al lucrătorilor salariați din acest stat membru să accepte un loc de muncă în serviciul unei instituții a Uniunii situate în statul membru respectiv sau să îl stimuleze să părăsească prematur funcția pe care o ocupă în cadrul instituțiilor menționate din moment ce, ca urmare a acestei reglementări, el riscă, ocupând un loc de muncă în serviciul unei astfel de instituții sau realizând o carieră lungă în cadrul acesteia, să piardă posibilitatea de a beneficia de dreptul la pensie pe care l- a dobândit în temeiul activității de lucrător salariat pe care a desfășurat- o în statul membru respectiv anterior intrării sale în serviciul Uniunii.

45 Astfel de consecințe nu pot fi admise în lumina obligației de cooperare și de asistență loială care revine statelor membre față de Uniune și care își află expresia în obligația, prevăzută la articolul 4 alineatul (3) TUE, de a- i facilita acesteia îndeplinirea misiunii sale”.

- 19 În Hotărârea din 4 februarie 2015, Melchior, C- 647/13, EU:C:2015:54, Curtea de Justiție a declarat:

„27 Or, o reglementare a unui stat membru care refuză să ia în considerare, pentru recunoașterea dreptului la acordarea alocațiilor de șomaj, perioadele de activitate realizate în calitate de agent contractual în cadrul unei instituții a Uniunii stabilite în acest stat membru este de asemenea de natură să îngreuneze recrutarea de agenți contractuali de către aceste instituții. Astfel, după cum a arătat domnul avocatul general la punctele 51-53 din concluziile sale, o asemenea reglementare poate descuraja lucrătorii cu reședința în acest stat membru să desfășoare într- o instituție a Uniunii o activitate a cărei durată limitată prin lege îi pune în situația ca, la încetarea activității, să trebuiască să se integreze sau să se reintegreze pe piața națională a muncii, din moment ce, prin desfășurarea acestei activități, riscă să nu totalizeze numărul de zile de muncă impus de această reglementare pentru a primi alocații în caz de șomaj.

28 O astfel de reglementare riscă să creeze același efect disuasiv în ceea ce privește neasimilarea cu zile de muncă a zilelor de șomaj care au dat naștere la plata unei alocații de șomaj în temeiul RAA pentru recunoașterea dreptului la acordarea alocațiilor de șomaj în acest stat membru, dat fiind că zilele de șomaj indemnizate în temeiul reglementării acestuia beneficiază de o asemenea asimilare”.

- 20 În sfârșit, în Hotărârea din 10 mai 2017, Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017/355V, Curtea a adăugat:

„47 În plus, o astfel de reglementare ar risca să interfereze cu egalitatea de tratament între funcționarii Uniunii și, prin urmare, să descurajeze desfășurarea unei activități profesionale în cadrul unei instituții a Uniunii, dat fiind că anumiți

funcționari ar fi obligați să contribuie nu numai la sistemul de securitate socială comun instituțiilor Uniunii, ci și la un sistem de securitate socială național”.

- 21 Din examinarea jurisprudenței citate rezultă că, aparent, un caz precum cel al lui GI nu a fost încă luat în considerare și prezentat Curții de Justiție. Or, problemele legate de supunerea GI la sistemul de securitate socială belgian al lucrătorilor independenți pot fi abordate numai în lumina răspunsului Curții de Justiție la întrebarea preliminară care va fi adresată în temeiul articolului 267 TFUE.
- 22 Tribunalul precizează că o întrebare preliminară similară, dar care se înscrie într-un context diferit, a fost adresată la 9 iunie 2022 în cadrul unei cereri de decizie preliminară înregistrate la Curtea de Justiție cu numărul de cauză C-415/22.

5. Întrebarea preliminară:

- 23 Tribunal [Tribunalul] adresează Curții de Justiție următoarea întrebare:

„Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene, în special articolul 14 din acesta, principiul unicității sistemului de securitate socială aplicabil lucrătorilor salariați sau care desfășoară activități independente, activi sau pensionați, precum și principiul cooperării loiale, astfel cum rezultă din articolul 4 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană, împiedică un stat membru să impună supunerea la un sistem național de securitate socială și să solicite plata unor contribuții sociale unui funcționar care, în completarea activității sale în serviciul unei instituții europene, desfășoară, cu autorizarea acesteia din urmă, o activitate didactică auxiliară, în condițiile în care acest funcționar este deja supus, în temeiul Statutului funcționarilor, sistemului de securitate socială comun instituțiilor Uniunii Europene?”